

1984-11-22 Göteborgs- Posten

- □ □ SKALL BESTÄLLNINGSTJUVAR och troféjägare lyckas erövra den eljest ur försvarssynpunkt ointagliga Skansen Lejonet uppe på Ryssåsen i Göteborg?
- Elektrifierade spärranordningar å la kostängsel begär vi nu att få sätta upp på Skansen Kronan. Med elstötar i svårforcerade skydd hoppas vi kunna avskräcka även de mest förslagna klättertjuvar, säger kapten Henrik Warfvinge.
- Sedan 20 år tillbaka är han föreståndare för det den 23 november 80-årsjubilerande militärhistoriska museet i den snart 300-åriga Skansen Kronan.
- Förstärkta fönster med plexiglas i kanongluggarna förslår inte

längre.

Inte heller "kyskhetsbälte" runt åskledaren.

– Det stora, utspretande avbärargallret på åskledaren har klättertjuvar lyckats ta sig förbi. Och plexiglasade fönster i kanongluggar har sedan forcerats genom att hela fönsterbågen slagits in, påpekar kapten Warfvinge.

□ □ □ SÅ I AVSAKNAD av museimedel till dyrbarare tekniska tjuvskydd hemställer han om att få sätta upp spärranordningar som ger elstötår la kostängsel.

– Det enklaste kan vara det bästa att utestänga nattliga tjuvar med beställningsuppdrag eller troföjägare med inriktning på att utöka de egna samlingarna.

"Operation kostängsel" är ett okonventionellt grepp mot klättertjuvar. Kanske rent av unikt inom museiväsendet.

□ □ □ Inne i Skansen Kronan är det enastående intressanta militärhistoriska museets artilleri-, uniforms- och vapensamlingar sinnrikt tjuvlarmade.

– Med åren har det tyvärr blivit nödvändigt att tjuvlarma allt upptänkligt i samlingarna. Bland de årliga 10 000 besökarna under sju timmars öppethållande per vecka faller en del samlare av militaria så lätt för frestelsen. En uniformsdetalj här, ett vapen där . . .

Den karolinske drabanten posterar i uniformsvåningen

Kapten Warfvinge beklagar att utvecklingen gått därhän att folk inte längre har gammaldags känsla för vad som är mitt och ditt.

– Men tack och lov är den överväldigande majoriteten av våra besökare rättskaffens. Med stort intresse tar de del av Göteborgs historia och frågar vetgirigt om olika föremål i museets samlingar. Så det är en sann fröjd att guida här. Tråkigt bara att anslagen inte räcker till en utökad bemanning och därmed ett större öppethållande. Det finns det i sanning besöksunderlag för. Och inte minst under den stora turistsäsongen, framhåller kapten Warfvinge.

□ □ □ Göteborg har en nu 340-årig artilleritradition.

Men inte förrän den 26 maj 1784 indelades Kungl Sveriges Artilleri i fyra regementen – Svea artilleriregemente (A 1 i Linköping), Göta artilleriregemente (**A 2** i Göteborg), Wendes artilleriregemente (**A 3** i Kristianstad) och så **Finska artilleriregementet** i Helsingfors.

Götaartilleristerna inhystes till en början hos boende i Göteborg. Det skedde mot en viss ersättning. Men snart nog ledsnade folk på att ha artillerister. Så 1801 uppfördes åt artilleristerna en Borgerskapets kasern i centrala staden. Först 1895 flyttade A 2 ut till det då uppförda Kviberg.

1962 drogs A 2 in och Lv 6 tog Kviberg i arv. 1898 flyttade Göta andra bataljon från Göteborg till Jönköping och bildade A 6. Sista

juni nästa år dras även denna sista Göta artilleridel in.

På Skansen Kronan ägnas helt naturligt artilleriet stor uppmärksamhet. Artilleriets Gustavianer går vakt. Nattetid sägs de båda dra blankt och ladda.

Den Gustavianska vakten med vit armbindel leds av fortifikationsöverste Claes Grill.

Denne *Gustavianske* vaktchef bär drag av fortifikationsöverste *Claes Grill* – mannen som räddade Skansen Kronan till militär-museum.

År 1904 drev denne framsynte officer igenom att Skansen Kronan blev Göteborgs militärhistoriska museum. Vårt lands främste fortifikationsofficer – Erik Dahlberg, han som ledde Karl X Gustafs tåg över de danska Bälten 1658 – gjorde den nygrundade staden Göteborg till sin tids starkaste fästning i Europa.

1653 tillkom Nya Älvsborgs fästning, 1697 Skansen Lejonet och åren 1687-1700 Skansen Kronan.

Denna skans blev på 1800-talet ammunitionsförråd ett tag, sedan fängelse och slutligen bostad åt fattiga samt slutligen ett slumställe.

Så räddades Skansen Kronan för 80 år sedan och som militärhistoriskt militärmuseum Artilleriavdelningen är intressant. Uniformsavdelningen pikant. Dit har göteborgare som officerare och reservare skänkt sina uniformer i förnämlig regementskavalkad. Karl XV och Oscar H har också bidragit med uniformsgåvor vars specifika detaljer bara de är värda ett besök och en underskön presentation av kapten Warfvinge.

Text: TEGE EKSTRÖM